

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БЮДЖЕТНА СИСТЕМА
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Розробник: *Дорошенко Ольга*, доцент кафедри фінансів банківської справи та страхування, к.е.н., доцент

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Бюджетна система
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Назва структурного підрозділу	Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Дорошенко Ольга, к.е.н., доцент Контакти: 12 каб. (деканат факультету обліку та фінансів, 2-й поверх) e-mail: olga.doroshenko@pdaa.edu.ua тел. +380952297863, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/doroshenko-olga-oleksandrivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Фінанси

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування знань з організації та функціонування бюджетної системи і проведення бюджетної політики.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення теоретичних засад формування і використання бюджету держави; бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи; державного кредиту та управління державним боргом; методів і джерел формування доходів бюджету; оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків та їх впливу на реалізацію функцій держави.

Компетентності:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних

джерел.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

Програмні результати навчання:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави.

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави.

Тема 3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України.

Тема 4. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.

Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання.

Тема 6. Система доходів бюджету.

Тема 7. Система видатків бюджету.

Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку.

Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу.

Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління.

Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	072ФБСС_бд._ 2021_стн				072ФБСС_б.з._ 2021_стн			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
л		п	с. р.	л		п	с. р.	
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	12	2	2	8	14	2	-	12
Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави	14	2	2	10	14	2	-	12
Тема 3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	12	2	2	8	14	-	-	14
Тема 4. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	14	2	2	10	14	2	-	12
Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	14	2	4	8	14	-	2	12
Тема 6. Система доходів бюджету	14	2	2	10	14	2	-	12
Тема 7. Система видатків бюджету	14	2	2	10	14	-	2	12
Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	14	2	2	10	12	-	-	12
Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	14	2	4	8	14	-	2	12
Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління	14	2	2	10	12	-	-	12
Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	14	2	4	8	14	-	-	14
у т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	-	-	-	50	-	-	50
Усього годин	150	22	28	100	150	8	6	136

Оцінювання результатів навчання
Форми контролю результатів навчання (072ФБСС б.д. 2021 стн)

Програмні результати навчання	Форми контролю				Разом
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	контрольна робота	
ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування	12	15	9	4	40
ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)	4	23	9	4	40
ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування	3	3	2	2	10
ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів	3	3	2	2	10
Разом	22	44	22	12	100

Форми контролю результатів навчання (072ФБСС б.з. 2021 стн)

Програмні результати навчання	Форми контролю				Разом
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	контрольна робота	
ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування	12	6	9	13	40
ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)	6	12	9	13	40
ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування	3	3	2	2	10
ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів	3	3	2	2	10
Разом	24	24	22	30	100

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Денна форма навчання 072ФБСС_б.д._2021_стн**

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи (виконання практ.завд) ¹	контрольна робота	
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	2	4	2		8
Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави	2	4	2		8
Тема 3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	2	4	2		8
Тема 4. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	2	4	2		8
Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	2	4	2		8
Тема 6. Система доходів бюджету	2	4	2		8
Тема 7. Система видатків бюджету	2	4	2		8
Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	2	4	2		8
Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	2	4	2		8
Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління	2	4	2		8
Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	2	4	2		8
Контрольна робота	-	-	-	12	12
Разом	22	44	22	12	100

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують домашні завдання по кожній темі навчальної дисципліни (за кожен тему отримуючи максимум 2 бали, при цьому бали виставляються сумарно окремою позицією наприкінці семестру);

² протягом кожного семестру передбачено написання однієї контрольної роботи, яка містить 2 теоретичні питання та 2 практичних завдання, (максимум 12 балів), при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру.

Заочна форма навчання 072ФБСС_б.з._2021_стн

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи (виконання практ.завд) ¹	виконання індивідуального завдання (контрольна робота) ²	
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	-	-			-
Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави	-	-			-
Тема 3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	-	-			-
Тема 4. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	-	-			-
Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	8	8			16
Тема 6. Система доходів бюджету	-	-			-
Тема 7. Система видатків бюджету	8	8			16
Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	-	-			-
Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	8	8			16
Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління	-	-			-
Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	-	-	22		-
Виконання завдань самостійної роботи (практичних завдань) (теми 1-11)	-	-		30	22
Виконання індивідуального завдання контрольна робота	-	-	-		30
Разом	24	24	22	30	100

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують домашні завдання по кожній темі навчальної дисципліни (за кожен тему отримуючи максимум 2 бали, при цьому бали виставляються сумарно окремою позицією наприкінці семестру);

² протягом кожного семестру передбачено написання однієї контрольної роботи, яка містить 2 теоретичні питання та одне практичне завдання, (максимум 30 балів), при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру.

**Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні
поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти
072ФБСС_б.д._2021_стн**

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Опитування	0	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у бюджетній сфері.
	1	надання неповної відповіді, що свідчить про наявність базового рівня знань з приводу механізму функціонування бюджетної системи, розуміння принципів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів.
	2	надання повної відповіді, що свідчить про наявність високого рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, розуміння принципів, методів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів, володіння теоретико-методичними підходами до діагностики стану бюджетної системи, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик бюджетної системи.
Виконання вправ на практичних заняттях	0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного та практичного матеріалу у бюджетній сфері.
	1-2	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку часткового розв'язання задачі зі значними методологічними помилками, що свідчить про наявність фрагментарного рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи, часткового володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи.
	3-4	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку вірного розв'язання задачі без помилок та належного її оформлення, що свідчить про наявність високого рівня знань з приводу механізму функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної та фінансової систем, вміння застосовувати його у практичній діяльності та робити ґрунтовні висновки, розуміння принципів, методів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик бюджетної системи.
виконання завдань самостійної роботи	0	здобувач вищої освіти отримує за невиконані завдання самостійної роботи (у випадку їх відсутності), що свідчить про відсутність знань у бюджетній сфері.
	1	здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи за кожну тему у випадку неповного виконання завдання, що свідчить про наявність базового рівня знань з приводу механізму функціонування бюджетної системи, часткового володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи.
	2	здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи за кожну тему у випадку повного виконання завдання та належного його оформлення, що свідчить про наявність високого рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної та фінансової систем, вміння застосовувати його у практичній діяльності та робити ґрунтовні висновки, розуміння принципів, методів та інструментів державного

		регулювання у сфері фінансів, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик бюджетної системи.
Контрольна робота (містить 2 теоретичні питання та 2 задачі)	0	здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у бюджетній сфері; здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного та практичного матеріалу у бюджетній сфері.
	1-3 (за теоретичне питання) 1-3 (за практичне завдання)	<p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про наявність фрагментарних знань у бюджетній сфері та базовий рівень здатності до розуміння бюджетної системи держави, розуміння принципів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів;</p> <p>2 бали – здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про середній рівень розуміння бюджетної системи держави, здійснення контролю за використанням бюджетних коштів, розуміння принципів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів;</p> <p>3 бали - здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про високий рівень здатності до розуміння бюджетної системи держави, здійснення контролю за використанням бюджетних коштів, розуміння принципів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів.</p> <p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку часткового розв'язання задачі зі значними методологічними помилками, що свідчить про наявність фрагментарного рівня знань з приводу механізму функціонування бюджетної системи, часткового володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи;</p> <p>2 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності арифметичних помилок чи несуттєвих методологічних помилок або недоліків у оформленні методики розв'язання задачі, що свідчить про середній рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей організації державних фінансів, бюджетних організацій для прийняття ефективних управлінських рішень;</p> <p>3 бали - здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації, що свідчить про наявність високого рівня знань з приводу механізму функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної та фінансової систем, вміння застосовувати його у практичній діяльності та робити ґрунтовні висновки, розуміння принципів, методів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик бюджетної системи.</p>

**Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні
поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти**

072ФБСС б.з. 2021 стн

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Опитування	0	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у бюджетній сфері.
	1-2	надання фрагментарної відповіді, що свідчить про наявність елементарного рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи, уявлення про методичний інструментарій діагностики стану бюджетної системи, розуміння принципів державного регулювання у сфері фінансів.
	3-4	надання неповної відповіді, що свідчить про наявність базового рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи, часткового володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, розуміння принципів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів.
	5-6	надання повної відповіді з неточностями, що свідчить про наявність належного рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, розуміння принципів, методів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів.
	7-8	надання повної відповіді, що свідчить про наявність високого рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної та фінансової систем та вміння застосовувати його у практичній діяльності, розуміння принципів, методів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів.
Виконання вправ на практичних заняттях	0	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у бюджетній сфері.
	1-2	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що свідчить наявність елементарного рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи, уявлення про методичний інструментарій діагностики стану бюджетної системи.
	3-4	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку часткового розв'язання задачі з методологічними помилками, що свідчить про наявність базового рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи, часткового володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи.
	5-6	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку розв'язання задачі з незначними арифметичними помилками, що свідчить про наявність належного рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, вміння застосовувати його у практичній діяльності та робити висновки.

	7-8	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку вірного розв'язання задачі без помилок та належного її оформлення, що свідчить про наявність високого рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної та фінансової систем, вміння застосовувати його у практичній діяльності та робити ґрунтовні висновки.
Виконання індивідуального завдання (контрольна робота) теоретичне питання	0	здобувач вищої освіти отримує за відсутність відповіді на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у бюджетній сфері.
	1-3	здобувач вищої освіти отримує за надання фрагментарної відповіді на теоретичне, що свідчить про наявність елементарного рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи, уявлення про методичний інструментарій діагностики стану бюджетної системи, розуміння принципів державного регулювання у сфері фінансів.
	4-6	здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання неповної відповіді, що свідчить про наявність базового рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи, часткового володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, розуміння принципів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів.
	7-9	здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання повної відповіді з неточностями, що свідчить про наявність належного рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, розуміння принципів, методів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
	10	здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання повної відповіді, що свідчить про наявність високого рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної та фінансової систем та вміння застосовувати його у практичній діяльності, розуміння принципів, методів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
Виконання індивідуального завдання (контрольна робота) практичне завдання	0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у бюджетній сфері.
	1-3	здобувач вищої освіти отримує за кожну задачу у випадку часткового розв'язання задачі з методологічними помилками, що свідчить про наявність елементарного рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи, уявлення про методичний інструментарій діагностики стану бюджетної системи, розуміння принципів державного регулювання у сфері фінансів.
	4-6	здобувач вищої освіти отримує за кожну задачу у випадку розв'язання задачі з методологічними помилками, що свідчить про наявність базового рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної

		системи, часткового володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, розуміння принципів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів.
	7-9	здобувач вищої освіти отримує за кожну задачу у випадку розв'язання задачі з арифметичними помилками, що свідчить про наявність належного рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи, розуміння принципів, методів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
	10	здобувач вищої освіти отримує за кожну задачу у випадку вірного розв'язання задачі без помилок та належного її оформлення, що свідчить про наявність високого рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної та фінансової систем та вміння застосовувати його у практичній діяльності, розуміння принципів, методів та інструментів державного регулювання у сфері фінансів, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
Виконання завдань самостійної роботи (виконання практичних завдань) (за кожну тему)	0	здобувач вищої освіти отримує за невиконані завдання самостійної роботи (у випадку їх відсутності), що свідчить про відсутність знань у бюджетній сфері.
	1	здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи за кожну тему у випадку неповного виконання завдання, що свідчить про наявність базового рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи, часткового володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної системи.
	2	здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи за кожну тему у випадку повного виконання завдання та належного його оформлення, що свідчить про наявність високого рівня знань з приводу механізм функціонування бюджетної системи та державних фінансів, володіння методичним інструментарієм діагностики стану бюджетної та фінансової систем, вміння застосовувати його у практичній діяльності та робити ґрунтовні висновки.

Шкала оцінювання ЄКТС та 2-бальна шкала

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 2-бальною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незараховано
1 – 34	F	

Трудовіткість:

Загальна кількість годин 150 год

Кількість кредитів 5,0

Форма семестрового контролю залік.

Політика навчальної дисципліни:

1. Академічна доброчесність:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування під час контрольних заходів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

2. Дедлайни та перекладання:

Відвідування занять є обов'язковим. Виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перекладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.

3. Додаткові можливості для здобувачів вищої освіти:

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Udemy тощо. Особливості неформального /

інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча програма навчальної дисципліни, анотація, матеріали в системі Moodle тощо.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бюджетна система України : навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
2. Бюджетна система : підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко, З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
3. Бюджетний кодекс України : від 08.07.2010 р. № 2456-VI; / (Офіційний вебсайт Верховної Ради України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Миськів Г. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
5. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: навчальний посібник [За заг. Ред. В. В. Зубенка]. К: ІБСЕД, 2017. 184 с.

Допоміжні:

1. Doroshenko O., Kuzmenko H., Tsvirko O., Sedikova I., Khymych O., Tarasenko O. The Experimental Model of Procurement in Public Administration. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)* ISSN: 2278-3075, Volume-8 Issue-11, September 2019. p. 2773 – 2778.
2. Бражник Л. В., Дорошенко О. О. Боргова проблема та економічна безпека країни. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 26. С. 84-87. URL: <http://www.bses.in.ua/uk/26-2018>.
3. Бюджетна декларація на 2020-2022 роки. URL: <http://nizhynbudget.org/static/file/budzetna-deklaracia-na-2020-2022-roki.pdf>
4. Бюджетний процес 2019 : експерти показали зміни у формуванні та виконанні місцевих бюджетів. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/11121>
5. Голинська О. В. Добровільне об'єднання територіальних громад: чинники спротиву, об'єктивні позиції та переваги / *Актуальні проблеми державного управління: зб.наук. пр. ОРІДУ: спецвипуск до 20-річчя ОРІДУ НАДУ при Президентіві України* / [голов.ред. М. М. Іжа]. Вип. 3 (63). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2015. С. 98-105.
6. Давидова І. І. Бюджетна політика економічного зростання. Економіка та держава. № 8/2018. С. 113–118.
7. Державний борг України. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/>

8. Державний бюджет України. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/>

9. Держбюджет 2020 прийнято : основні показники. Ліга Закон. URL: https://biz.ligazakon.net/ua/news/190937_derzhbyudzhethet2020priynyatoosnovnypokazniki

10. Дорошенко О. О., Некрасенко Л. А., Бражник Л. В. Управління державним боргом: зарубіжний досвід та українська реальність. *Економічний простір*. 2017. № 122. С. 15-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2017_121_4.

11. Дорошенко А. П., Єгорова О. В., Дорошенко О. О. Сучасні особливості інфляції в Україні та методи її стримування. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7761>.

12. Доходи і видатки місцевих бюджетів. Ціна держави. URL: <http://cost.ua/news/687-revenues-and-expenditures-of-local-budgets/>

13. Доходи і видатки місцевих бюджетів: коротко про головне URL:<http://cost.ua/news/687-revenues-and-expenditures-of-local-budgets/>

14. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96–ВР [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=31992.

15. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження КМУ від 01.04.2014 № 333- р) Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/Laws/show/33301/04>.

16. Міщенко Д. А., Міщенко Л. О. Удосконалення механізму управління бюджетними видатками в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток, 2017. № 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1043>

17. Онищенко С. В. Аналіз існуючої в Україні системи індикаторів бюджетної безпеки WSPÓŁPRACA EUROPEJSKA, 2016. NR 2(9) С. 48– 59.

18. Основні напрями бюджетної політики на 2019-2021 роки : аналітична довідка. URL: <https://feao.org.ua/news/budgetresolution2019/>

19. План заходів з реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження КМУ № 591- р від 18.06.2014. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5911806>.

20. Податковий кодекс України. Режим доступу: <http://www.sta.gov.ua/doccatalog/document?id=300559>.

21. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України: Закон України від 10.02.2015 № 176-VIII. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/176-102>.

22. Про внесення змін до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів Постанова Кабінету Міністрів України від 23.01.2015 № 12. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/12-2015-%D0%BF>.

23. Про добровільне об'єднання територіальних громад від 05.02.2015 № 157-VIII. Закон України. Режим доступу: http://zakon517.rada.gov.ua/laws/show/157_80502.

24. України від 06.08.2014 р. № 385. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

25. Про заходи щодо реформування бюджетної політики: Указ Президента України від 31 липня 2014 р. № 621/96. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

26. Про заходи щодо реформування бюджетної політики: Указ Президента України від 31 липня 2014 р. № 621/96. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

27. Про порядок обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору [Текст]. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 р. № 378.

28. Про Рахункову палату України: Закон України // ВВР України. 2015. № 36. ст. 360.

29. Про Регламент Верховної Ради України: *Закон України* // ВВР України. 2010. № 14-15, № 16-17. ст. 133.

30. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: *Указ Президента України* від 12.01.2015 № 5/2015. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5911806>.

Інформаційні ресурси

1. Академія фінансового моніторингу. URL: <https://finmonitoring.in.ua>.
2. Асоціація фінансистів України. URL: <http://www.afu.org.ua>.
3. Національне антикорупційне бюро. URL: <https://nabu.gov.ua>
4. Національний банк України. URL: <https://www.bank.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://rada.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
7. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу. URL : <https://www.fiu.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
10. Сайти періодичних видань:
  - офіційне друковане видання ДКЦПФР (Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL : www.nssmc.gov.ua.
  - Інформаційна база «SMIDA». URL : smida.gov.ua/db.
  - Фінанси України: науково-теоретичний, інформаційно-практичний журнал. URL: <http://finukr.org.ua>.